

KORUPCIJOS PREVENCIJA

Kas yra korupcija ir kokių veiksmų imtis su ja susidūrus?

Korupcija – valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens tiesioginis ar netiesioginis siekimas, reikalavimas arba priėmimas turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal einamas pareigas, taip pat valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens veiksmai arba neveikimas siekiant, reikalaujant turtinės ar kitokios asmeninės naudos sau arba kitam asmeniui ar šią naudą priimant, taip pat tiesioginis ar netiesioginis siūlymas ar suteikimas valstybės tarnautojui, jam prilygintam asmeniui turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, paslaugos, pažado, privilegijos) už atlikimą arba neatlikimą veiksmų pagal valstybės tarnautojo arba jam prilyginto asmens einamas pareigas, taip pat tarpininkavimas darant šioje dalyje nurodytas veikas (Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 2 straipsnio 2 dalis).

Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos – kyšininkavimas, prekyba poveikiu, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi ar įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą (Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 2 straipsnio 3 dalis).

Korupcijos prevencijos priemonėmis siekiama:

- nustatyti veiklos sritis, kuriose galimi korupcijos pasireiškimai, atlikti jose

korupcijos pasireiškimų tikimybes įvertinimą ir parengti išvadas;

- suplanuoti ir įgyvendinti VŠĮ Kupiškio rajono savivaldybės pirminės

asmens

sveikatos priežiūros centro (toliau - Centras) darbuotojų mokymus korupcijos prevencijos temomis;

- skelbti informaciją apie savo veiklą privalomojo sveikatos draudimo sistemoje,

įskaitant korupcijos prevenciją;

- sudaryti piliečiams, pastebėjusiems korupcijos požymių, netinkamo pareigų

atlikimo, elgesio ar aplaidumo Centro darbuotojų veiksmuose, pranešti apie tai telefonu, raštu ar el. paštu.

Centre dėl korupcijos gali kreiptis kiekvienas pacientas, neatsižvelgiant į jo pilietybę, amžių, socialinę padėtį ar kitus kriterijus. Kreiptis reikėtų tuo atveju, jei asmuo mano turįs žinių arba pagrįstų įtarimų apie Centro darbuotojo padarytas, daromas ar ketinamas daryti korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas.

Pastebėjus korupcijos pobūdžio veiklą Centre, galite pateikti pranešimus:

- telefonu (8 459) 52 148;
- raštu, pateikiant pranešimą adresu: Krantinės g. 30, Kupiškis, LT 40117;
- el. paštu: kup.paspc@takas.lt.

Pageidautina, kad rašydami el. paštu ar raštu nurodytumėte asmens, kurio veiksmus

skundžiate, vardą ir pavardę, pareigas ir skundžiamus veiksmus, kuriuos manote esant korupcinio pobūdžio. Taip pat prašome nurodyti savo vardą ir pavardę bei adresą, kuriuo galėtume pateikti atsakymą. Centras užtikrina asmens duomenų ir suteiktos informacijos konfidencialumą. Visa gaunama informacija naudojama korupcijos prevencijos Centre tikslais.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos įstatymai draudžia šmeižti ar melagingai kaltinti kitą asmenį nusikaltimo padarymu. Už tokius veiksmus nustatyta baudžiamoji atsakomybė Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 236 straipsnyje.

Už korupcijos prevenciją Centre atsakingas asmuo – šeimos gydytoja Vida Pranckūnienė, tel. (8 459) 52 148.

PATVIRTINTA

2011-11-25
VŠĮ Kupiškio r. sav. PASP centro
Direktorės įsakymu Nr. 33

**KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS
VŠĮ KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS PASP CENTRE
PRIEMONIŲ PLANAS 2011-2014 METAMS**

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Įvykdymo laikas	Atsakingas asmuo
1.	Supžindinti įstaigos darbuotojus su korupcijos prevencijos programa 2011-2014 m.	2011 m. gruodis	V.Pranckūnienė
2.		nuolat	L.Nagurkienė
3.	Skaidrus ir atviras paslaugų teikimas (viešinti informaciją apie pacientų priėmimo tvarką)	gavus skundą, pareiškimą, pasiūlymą	V.Pranckūnienė
4.	Skundų pareiškimų dėl galimų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atvejų bei pasiūlymų dėl korupcijos prevencijos nagrinėjimas	nuolat	administracija
5.	Privalomos informacijos apie mokamas sveikatos priežiūros paslaugas gyventojams užtikrinimas	nuolat	administracija
6.	Skelbti įstaigos internetinėje svetainėje informaciją apie įstaigos darbuotojui pareikštus įtarimus, padarius korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką	ne rečiau kaip vieną kartą	V.Pranckūnienė
	Organizuoti sveikatos sistemos įstaigų		

	darbuotojų mokymus, korupcijos prevencijos priemones, jų taikymą, korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, jų pobūdį bei atsakomybę	per metus	
--	--	-----------	--

Paruošė Gydytoja Vida Pranckūnienė

PATVIRTINTA
2011-11-25
VšĮ Kupiškio r. sav. PASP centro
Direktorės įsakymu Nr. 33

**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
PIRMINĖS ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO
KORUPCIJOS PREVENCIJOS
P R O G R A M A**

• BENDROSIOS NUOSTATOS

- Programos misija – šalinti prielaidas Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų neteisėtam, nepragįstam panaudojimui bei korupcijai Kupiškio rajono savivaldybės PASP centre atsirasti ir plisti, kontroliuoti ir siekti, kad visos lėšos, skiriamos sveikatos apsaugai, būtų panaudojamos kokybiškoms sveikatos priežiūros paslaugoms, pacientų teisėms ir laisvėms užtikrinti.

2. Korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. IX-711 (Žin., 2002, Nr. 10-355, 2006, Nr. 8-283) patvirtinta Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programa, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (Žin., 2002, Nr. 57-2297), LR Sveikatos apsaugos ministro 2011 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. V-924 „Dėl 2009 m. lapkričio 17 d. įsakymo Nr. V-942 „Dėl korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin. 2011, Nr. 129-6121).

3. Korupcija – bet koks valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens elgesys, neatitinkantis jiems suteiktų įgaliojimų ar nustatytų elgesio standartų, ar tokio elgesio skaitinimas siekiant naudoti sau ar kitiems asmenims ir taip pakenkiant asmenų ir valstybės interesams.

4. Korupcinio pobūdžio teisės pažeidimai – korupcinio pobūdžio nusikalstama veika ir jai tapatūs pagal pobūdį, tačiau mažiau pavojingi teisės pažeidimai, už kuriuos numatyta administracinė, drausminė ar kitokia teisinė atsakomybė.

5. Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos – kyšininkavimas, tarpininko

kyšininkavimas, papirkimas, kitos nusikalstanos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalsamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą ar kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarymu siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą (Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, Žin., 2002, Nr. 57-2297).

6. Bendrieji tikslai:

6.1. Korupcijos prevencijos Kupiškio PASP centro programos tikslas – kryptingos korupcijos prevencijos politikos vykdymas, skaidresnės, veiksmingesnės ir viešesnės įstaigos ir darbuotojų veiklos užtikrinimas.

6.2. Korupcijos prielaidų išaiškinimas ir šalinimas, nes programa pagrįsta korupcijos prevencijos principais, bendradarbiavimu su visuomene, jos švietimu ir parama bei teisės pažeidimų tyrimu.

6.3. Veiksmingos korupcijos prevencijos Kupiškio PASP centre siekimas, vykdant prevencijos priemones, ir bendros antikorporcinės kultūros ugdymas įstaigoje.

6.4. Neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principo įgyvendinimas.

6.5. Programoje numatytas priemonės sieti su socialinių problemų sprendimu ir visuomenės apsauga nuo esamų ir atsirandančių korupcijos prielaidų sveikatos apsaugos srityje. Visokeriopa ginti visuotinai pripažįstamas žmogaus, kaip paciento, teisės ir laisves, sveikatos sistemos darbuotojų teisės ir laisves ir nepažeisti nekaltumo prezumpcijos.

II. KORUPCIJOS PRIELAIDŲ ANALIZĖ

- Bendrosios korupcijos prielaidos centre:

7.1. socialinės (nepakankamas sveikatos sistemos darbuotojų atlyginimas ir pan.);

7.2. teisinės (teisės aktų netobulumas, dažnas jų keitimas, kokybės sistemų ir reglamentų

stoka, nepakankama atsakomybė už padarytus pažeidimus);

7.3. institucinės (nesivadovaujama asmeninės atsakomybės principais, trūksta viešumo);

7.4. struktūrinės (sveikatos sistemos struktūros sudėtingumas ir trūkumai, nepakankamas aprūpinimo informacinėmis technologijomis lygis ir pan.);

7.5. visuomenės pilietiškumo stoka (visuomenės požiūrio į korupciją neapibrėžtumai ir prieštaravimai, nesipriešinimas korumpuotiems sveikatos sistemos darbuotojams, piliečių pasyvumas antikorporcinei veiklai);

7.6. išorinių veiksnių (tinkamų sąlygų atskirų sveikatos sistemos subjektų sąžiningai

konkurencijai nesudarymas, pacientų pasyvumas antikorupcinei veiklai).

8. Specifinės prielaidos sveikatos sistemoje, darančios įtaką ligoninės veiklai (administracinių teisės pažeidimų nustatymas, protokolų surašymas, baudų skyrimas, medicininės paskirties aparatūros, vaistų ir kt., viešieji pirkimai ir užsakymai, nepakankama informacija sveikatos priežiūros įstaigose apie teikiamas nemokamas ir mokamas sveikatos priežiūros paslaugas, apie pacientų teises ir galimybes ir t.t.).

• GALIMOS KORUPCIJOS PASEKMĖS

9. Nevykdant veiksmingos ir kryptingos korupcijos prevencijos politikos, korupcijos reiškiniai gali pažeisti visuomeninius santykius sveikatos sistemoje, dėl ko gali:

9.1. sumažėti sveikatos priežiūros sistemos veiksmingumas, pablogėti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybė;

9.2. atsirasti socialinė įtampa, kuri mažina pasitikėjimą sveikatos apsaugos priežiūra;

9.3. sumažėti pacientų pasitikėjimas gydymo įstaiga;

9.4. pablogėti viešojo administravimo kokybė ir užsimezgti farmacijos bei kitų įmonių, prekiaujančių medicinos prekėmis ir prietaisais, ryšiai su korumpuotais sveikatos sistemos darbuotojais.

10. Atsižvelgiant į šias pasekmes ir aiškiai suvokiant korupcijos pasireiškimo galimybes, galima numatyti veiksmingas korupcijos prevencijos programos poveikio priemones.

• APLINKOS ANALIZĖ

11. Sveikatos sistemos subjektų (Sveikatos apsaugos ministerija ir jai pavaldžios įstaigos, sveikatos priežiūros įstaigos) vykdomos funkcijos yra priskiriamos prie veiklos sričių, kuriose galimas korupcijos pasireiškimas.

12. Galima išskirti veiklos sritis, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė:

12.1 pagrindinės funkcijos – sveikatos priežiūros vykdymas (lėšų, gautų iš ligonių kasų tikslinis panaudojimas);

12.2. veikla, susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių, papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;

12.3. viešieji pirkimai ir užsakymai;

12.4. administracinių teisės pažeidimų nustatymas, protokolų surašymas, baudų skyrimas

12.5. personalinės atsakomybės ir standartinių procedūrų stoka teikiant sveikatos priežiūros paslaugas;

12.6. viešųjų sveikatos priežiūros paslaugų bei duomenų ir ataskaitų apie suteiktas paslaugas teikimas.

• KORUPCIJOS PREVENCIJA

13. Korupcijos prevencija – korupcijos priešasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas sudarant

bei įgyvendinant atitinkamų priemonių sistemą, taip pat poveikis asmenims, siekiant atgrasinti nuo korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų darymo.

13.1. Korupcijos prevencija sveikatos sistemoje – galimos korupcijos priešasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas įgyvendinant korupcijos prevencijos programos vykdymo priemonių planą, taip pat poveikis sveikatos sistemos darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veiklos. Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) lėšų neteisėto, nepagrįsto gavimo ir panaudojimo prevencija sveikatos sistemoje – galimų PSDF lėšų neteisėto, nepagrįsto panaudojimo priešasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, įgyvendinant prevencijos programos vykdymo priemonių planą, taip pat poveikis sveikatos sistemos darbuotojams, siekiant atgrasinti nuo galimo nepagrįsto PSDF lėšų gavimo.

14. Bendrieji korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programos uždaviniai:

14.1. vykdant Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymą (Žin., 2002, Nr. 57-2297) parengti korupcijos prevencijos (kovos su korupcija) įstaigoje programą;

14.2. nustatyti ir šalinti korupcijos prielaidas:

14.2.1. vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę ir parengti motyvuotą išvadą;

14.2.2. nustatčius korupcijos prielaidas – imtis priemonių joms pašalinti;

14.3. užtikrinti sveikatos sistemos veiklą reglamentuojančių teisės aktų skaidrumą:

14.3.1. atlikti teisės aktų, reglamentuojančių visuomeninius santykius, kuriuose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė, antikorupcinį vertinimą (teisės aktų teminę korupcijos prevencijos analizę), teikti pasiūlymus dėl šių teisės aktų tobulinimo;

14.3.2. kasmet analizuoti iš fizinių ir juridinių asmenų gaunamus skundus (prašymus, pareiškimus ir kt.);

14.3.3. atlikti parengtų teisės aktų, reglamentuojančių visuomeninius santykius, projektų antikorupcinį vertinimą, pateikti pasiūlymus dėl šių teisės aktų projektų tobulinimo;

14.3.4. parengti atitinkamų teisės aktų pakeitimų ir papildymų, naujų teisės aktų projektus;

14.4. teikti informaciją valstybės tarnautojų ir juridinių asmenų registrams apie valstybės tarnautojus, kurie patraukti administracinėn ar drausminėn atsakomybėn už sunkius tarnybinius nusizengimus, susijusius su Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo reikalavimų pažeidimu, padarytus siekiant gauti neteisėtų pajamų ar privilegijų sau ar kitiems asmenims.

14.5. skatinti glaudesnę ir aktyvesnę sveikatos sistemos institucijų bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms;

14.6. bendradarbiauti su Specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT), kitomis ministerijomis ir valstybės institucijomis, dalyvaujant įvairiuose dalykiniuose susitikimuose

bei keičiantis turima informacija apie taikomas korupcijos prevencijos priemones ir jų veiksmingumą.

15. Specifiniai korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje uždaviniai:

15.1. sukurti skaidrią ir prieinamą sveikatos priežiūros sistemą;

15.2. užtikrinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikiamą draudžiamiesiems privalomuoju sveikatos draudimu skaidrumą;

15.3. užtikrinti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

15.4. tobulinti paslaugų apmokėjimo ir kainų skaičiavimo metodiką;

15.5. užtikrinti sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir ekonominio veiksmingumo kontrolę;

15.6. nustatyti ir patvirtinti bendruosius principus ir kriterijus, pagal kuriuos medicinos pagalbos priemonės ir vaistai būtų perkami laikantis pirkimo-pardavimo sutarčių;

15.7. sukurti ir tobulinti sveikatos sistemos informacijos sistemą;

15.8. sukurti visiems prieinamą informaciją apie mokamas ir nemokamas sveikatos priežiūros paslaugas sistemą;

15.9. užtikrinti korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje priemonių taikymą ir tinkamą šios programos priemonių įgyvendinimo administravimą bei kontrolę.

• VISUOMENĖS ĮTRAUKIMAS Į KORUPCIJOS PREVENCIJOS SVEIKATOS SISTEMOJE PROGRAMOS ĮGYVENDINIMĄ

16. Norint į Korupcijos prevencijos sveikatos sistemoje programą įtraukti visuomenę, reikia:

16.1. skatinti glaudesnį ir aktyvesnį medikų bendradarbiavimą su visuomene, ugdant visuomenės narių pilietinę sąmonę ir nepakantumą negerovėms;

16.2. ugdyti antikorpacinę kultūrą (visuomenės ir tarp jų sveikatos sistemos darbuotojų antikorpacinis švietimas, ugdymas bei visuomenės nepakantumo korupcijai skatinimas);

16.3. informuoti visuomenę apie sveikatos sistemoje vykdomą korupcijos prevencijos programą per žiniasklaidą;

16.4. skatinti sveikatos sistemos darbuotojus bei kitus šalies gyventojus pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimus juos daryti) teikiant sveikatos priežiūros paslaugas. Sudaryti sąlygas telefonu, anonimiškai pranešti apie korupcinius teisės pažeidimus (ar mėginimus juos daryti). Analizuoti surinktą informaciją iš gyventojų;

16.5. visuomenės anketinės apklausos arba kitais būdais reguliariai vertinti Korupcijos prevencijos programos veiksmingumą.

• KORUPCINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ TYRIMAS

17. Siekiant veiksmingo korupcinių teisės pažeidimų tyrimo, būtina:

17.1 sudaryti sąlygas įstaigos darbuotojams, kitiems visuomenės piliečiams anonimiškai pranešti vadovybei savo įtarimus dėl galimos personalo korupcinio

pobūdžio nusikalstamos veikos;

17.2. reguliariai tirti skundus, pareiškimus dėl galimų korupcijos atvejų bei vertinti pasiūlymus dėl korupcijos prevencijos. Išsamiai ir objektyviai analizuoti pagrįstus įtarimus dėl įstaigos darbuotojų korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos ir atlikti savo kompetencijos tyrimus;

17.3. išaiškinus ar pasitvirtinus informacijai apie korupcijos faktą, bei esant įtarimui dėl galimos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, nustatyta tvarka informuoti administraciją.

17.4. bendradarbiauti su korupcinius nusikaltimus tiriančia valstybės institucija – Specialųjų tyrimų tarnyba.

• **KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS**

18. Korupcijos prevencijos programos sveikatos sistemoje uždaviniams įgyvendinti sudaromas programos priemonių vykdymo planas, kuris nustato uždavinius, tikslus, priemones, jų vykdymo terminus bei vykdytojus.

19. Šios korupcijos prevencijos programos nuostatas (jos įgyvendinimo priemones) vykdo centro darbuotojai.

20. Korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo centre kontrolę, metodinės pagalbos teikimą korupcijos prevencijos klausimais vykdo dsarbuotojas, atsakingas už korupcijos prevencijos ir kontrolės vykdymą įstaigoje.

• **BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

21. Korupcinė situacija vertinama ir korupcijos prevencijos programos nuostatos bei jos vykdymo priemonių planas peržiūrimi kas dveji metai.

22. Korupcijos prevencijos programa, esant poreikiui gali būti papildoma.

Paruošė: Gydytoja Vida Pranckūnienė